

СТАНОВИЩЕ

За научната продукция и дейности на доцент, доктор на философските науки *Татяна Петрова Батулева*, участник в конкурса за академичната длъжност „професор” по професионално направление 2.3. Философия (Съвременни философски учения), за нуждите на секция „История на философските и научните идеи” при ИФС- БАН, публикуван в ДВ. бр. 89/12.11.2019

от професор, доктор на философските науки *Иванка Георгиева Стънова*

Административен профил на конкурса

Доцент дфн Татяна Петрова Батулева е единствен участник в конкурса за професор. В административната справка и приложените изключително подробни материали тя е описала своята многолика и многопосочна научна и творческа дейност, обективизирана в значителен масив от публикации, преводи, експертна и рецензентска дейности, участия в авторитетни научни форуми, конференции и проекти.

В конкурса за професор Батулева участва с впечатляващ брой публикации, адресирани към темата на конкурса (Съвременни философски учения): две монографии: „Съвременни прочити на женското” (303 с.), публикувана в международно издателство *Axia Academic Publishers* и „Субект и отговорност” (147 с.), съставителство на внушителна антология „Френската философия в българската философска култура” (520 страници!), както и с шест студии и единадесет статии. От приложения комплект с публикации 2 студии и 5 статии са отпечатани в реферирани специализирани списания „Философски алтернативи” и „Диоген”, 1 студия е в индексирано международно списание *Kluwer Academic Publishers*, 4 са на английски език.

Батулева е приложила и допълнителни списъци с публикации, които не са включени към конкурса, но представляват етапни научни резултати, съпътстващи цялостната изследователска дейност на кандидатката.

Не може да се пропуснат и цял значителен комплекс от дейности и участия, които представят Батулева като високоценен специалист и експерт. Тя участва в провеждането на конкурси като член на научни журита, извършвайки експертна консултантска дейност. Като член на тези журита тя е представила 20 становища и рецензии, публикувала е рецензии и отзиви на книги в специализирания печат (24), била е редактор и съставител на 26 сборника, от

които 8 международни, член на 5 оргкомитета за провеждане на научни събития, участвала е с доклади в 34 научни форума, част от екипите на 19 проекта, член на една международна редколегия и един международен редакционен съвет. Оценката на нейните научни трудове се изразява в многобройните позовавания и цитирания на защитавани тези и позиции.

Картината на изследователската дейност на Батулева не може да не се допълни и с коректното ѝ представяне на автентични таблици, регистрирани в НАЦИД за доцент и доктор на философските науки. В настоящия конкурс тя прилага нови обстоятелствени данни, които покриват, и дори надхвърлят, минималните национални изисквания за професор, надлежно приложени към документацията на конкурса.

Акценти в научната дейност на Таня Батулева

Количественото описание на различните типове дейности, разбира се, е много съществено. Но още по-важни са тематичните кръгове, оформили изследователска дейност на кандидатката.

Първият тематичен кръг от изследванията на Батулева е адресиран към анализи на феминистката философия и нейните диференциалистки, постфеминистки и номадологични проекти. Посвещавайки значителен брой по-малки форми - статии и студии, на този изключително актуален в съвременността проблем, впоследствие те са опорите, около които се разгръща оригиналното изследване на Батулева - "Съвременни прочити на женското". Тази монография определено има приносен характер, осъществявайки за първи път в българската философска и хуманитарна култура цялостна философска рефлексия върху нейната теория на различието. Таня Батулева отдавна е известна в научните кръгове като задълбочен и ерудиран изследовател на характеристиките, особеностите и проявите на различни феминистки теории. Затова нейните текстове са високо ценени, отразявайки обективно процесите на промяна и развиштие на различни феминистки гледни точки. Тя ги разглежда в тяхната динамика и вътрешна полемичност, за да ги представи по възможно най-обективния и аналитичен начин.

Фокусът на вниманието на съвременното общество несъмнено провокира и анализите на различните феминистки теории, центрирани към техните постоянно трансформиращи се вариантни ипостаси. Промяната във възгледите – ситуативно или субективно мотивирано на различните феминистки теории са разгледани по един безпристрастен и обективен начин, но облечени в бликащия колорит на един академичен език. Няма съмнение, че тази проблематика е в душата и научните интереси на Батулева и тя е дотолкова навътре в този тематичен кръг, че отдавна той се е превърнал в нейна запазена марка. Затова Батулева с финес завладява интереса

на читателя и бавно го увлича в социално експонираните проблеми на феминизма. Въпросната проблематика е дългогодишно завоевание и винаги ново изкушение за Батулева. Затова не изненадва фактът, че с всеки текст тя разплита малък възел и навлиза в нови заплетени аспекти и ареали.

Предпочитан автор за Батулева е Люс Иригаре – опора и водеща фигура както в диференциалисткия феминизъм, така и в съвременната континентална философия. С пълно основание Батулева в своята самооценка за приносите отбелязва, че е осъществена е за първи път в българската философска и хуманитарна култура цялостна философска рефлексия върху философията на различието на Люс Иригаре, като се доказват етапите във вътрешната ѝ еволюция, преходът от етика на различието към двусубектна култура, както и значението на нейните приноси за феминистката теория.

Вторият тематичен кръг е адресиран към „Съвременна френска философия”. Няма съмнение, че Таня Батулева е един от най-добрите познавачи и преводачи на философска литература от френски език. Монографията „Субект и отговорност” анализира връзката между акта на поемане на отговорност и различните степени на отваряне на субекта. Сравняват се три емблематични етики на отговорността (Левинас, Йонас и Рикьор), в които водеща е *уязвимостта*: тази на другия срещу мене; на неродения, зависим от предопределеността си друг; на замлъкналия, “оттеглил се Бог” - този, когото мога да отрека нихилистично, но за когото вместо това, решавам да поема отговорност.

Първата от двете приложени статии на Батулева, посветени на Камю (общо те са пет) фокусира изкуството като отговор на абсурда; като коригирано творение; като автентичен бунт, съхраняващ мярата между “не” и “да”. Експлицира се тезата за произведението на изкуството като резултат от двоен императив и *съхраняване на напрежението между два полюса*: ситуирано между “интелектуалния рационализъм” и “божествения ирационализъм”, между самотата и солидарността, то е ангажираност със страданията на света, от една страна, и вярност към красотите му и радостта от битието, от друга. Втората статия “Нихилизмът – сила и слабост. Албер Камю” анализира позицията на Камю към различните аспекти на нихилизма (метафизически, политически и морален) в отношението им към трите цикъла в творчеството му (на абсурда, на бунта и на мярата); обосновава се идеята за актуалността на тази позиция като своеобразна етика на отговорността, чийто извор е човешката солидарност.

Ще спомена още два важни тематични кръга, представени в работите на Батулева в конкурса за професор. *Трета група изследвания* са посветени на тематиката “философска рецепция; българска философска култура”. В своите теоретични анализи тя прави цялостно

изследване и периодизация на рецепцията на френската философия в България, като се обосновават нейните най-значими представители, причини и акценти. Тук категорично трябва да се спомене антологията „Френската философия в българската философска култура” – едно изключително интелектуално четиво, което представя влиянията на френската философия върху българската философска общественост и отразяването ѝ в различни публикации, анализи и преводи. Обединени на едно място, тези текстове представляват несъмнена интелектуална ценност и широко отворен прозорец към историята и съвременността на френската философия.

Четвъртият тематичен кръг има един вектор - социалното битие на женското в български контекст и неговите отразяването му в ареала на литературата, посветена на изследването на женското.

Анотативно представеният комплекс от изследвания цели да очертае изключителната ангажираност на Таня Батулева с проблемите на феминизма и женското, с драматичния статус на жената в съвременността, както и да се фокусира вниманието върху несъмненото пристрастие на авторката към предизвикателствата на френската философия. Пред нас е една ерудирана, интелигентна и отговорна личност, която в своите изследвания търси обективното представяне на всички аспекти на проблема. Стремещът към максимална изчерпателност и коректност както към обекта на изследване, така и спрямо потенциалния читател, придава на текстовете на Батулева усещане за убеденост и толерантност, провокиращи една възможна споделеност на идеите.

Заключение

Участието на доц.дфн Татяна Батулева в конкурса за академичната длъжност „професор” в известен смисъл е закъсняло. Подобна вдъхновена и вдъхновяваща личност, отдадена със страст на философската си кариера, отдавна е заслужила тази длъжност. Като член на Научното жури, убедено и без колебание, подкрепям присъждането на академичната длъжност „професор” на доц.дфн Татяна Петрова Батулева и призовавам всички колеги единодушно да изразят своята подкрепа на тази несъмнена кандидатура.

6 февруари 2020

Проф.дфн Иванка Стъпова

